

# FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.  
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.  
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strad Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani.

## Anglo-Saxonii.

E știut, că, am pute zice, Europa are războiu cu China. Cine a început războiul? zău, aceasta e cam greu de spus. Lupta „pacinică” au început-o Europeii și Americanii, mergând în China și făcând pe acolo treboare cu negoțul, cu fabricile și alte întreprinderi, dar’ știți treboare cât pe dreptul, cât pe nedreptul.

Vorba e, că au mers mulți în China, s’au îmbogățit și în urmă s’au întors acasă, în Europa sau în America.

Chinezii, cari și așa nu prea iubesc pe străini, au răbdat, dar’ în cele din urmă s’au răsculat, cu scopul, ca să alunge pe străini, ear’ pe viitor să-i înfrice de a se așeza în China.

Astfel s’a născut războiul de acum, războiu susținut nu din partea curții chineze, cel puțin pe față nu, ci din partea unei mare mulțimi de Chinezi.

De când a isbucnit răzcoala, puterile s’au gândit și trudit mult, cum să porceadă în China? Oști au trimis, care cât au putut; soldații s’au bătut, au învins, au cuprns Peking-ul și acum este vorba, ce să facă mai departe? Aici puterile nu se puteau înțelege. Fiecare se teme că cealaltă va cuprinde mai mult teren și își va câștiga mai mare putere și influență în China. S’au făcut mai multe planuri, dar’ aceste au fost rind pe rind părăsite.

Acum apoi săptămâna trecută a eșit la iveală o învoială sau cum se mai zice, con-

venție, făcută între Germania și Anglia, cu privire la purcederea în China. S’au învoit aceste două puteri, ca să meargă mână în mână în China, să nu cuprindă pământ, dar’ să-și apere interesele de negoț în depărtatul răsărit.

Invoiala sau convenția aceasta face mare svon între oamenii, cari cârmuiesc țările și popoarele.

Face svon, pentru-că în chipul acesta cele două puteri pot să ajungă la mai mult în China, decât cealalte, ear’ de altă parte prin convenția aceasta a mai eșit la iveală un lucru, care ne interesează și pe noi.

E vorba adevă, că convenția s’a făcut între două popoare de același neam, Nemți și Englezi, și la aceste s’au alăturat îndată și Americanii din Statele-Unite, cari să tin tot de acest soi de oameni, cum le zice la toți *Anglo-Saxonii*.

Foile engleze și nemțești sunt veșele de această legătură și zic, că acest neam, adevă Anglo-Saxonii vor stăpâni lumea de aci înainte, adevă pe cealalte popoare și spre acest scop vor mai înol legăturile.

Vor adevă Anglo-Saxonii să se ridice peste noi, Latini și peste Slavi, a căror mai puternic reprezentant e Rusia.

Dar’ despre aceasta vom mai vorbi în numărul viitor.

**Revertera pleacă.** E fapt împlinit, că *Revertera*, reprezentantul monarhiei noastre în Vatican, își părăsește postul. A făcut deja toate vizitele de adio și și-a împachetat giaman-

tanul. Motivul? Se zice că ar fi *etatea înaintată*. O foaie mare franceză crede a ști, că locul lui *Revertera* îl va ocupa contele *Apponyi*.

**Legea electorală.** O foaie maghiară scrie, că cu ocaziunea discuției asupra *budgetului* în dieta maghiară, guvernul va face declarațiuni și promisiuni **positive**, cu privire la toate chestiunile pendente, între cari se află și modificarea **legii electorale**. Că în ce direcțiune va fi modificată de nou legea electorală, vom auzi atunci, din gura ministrului-president.

**Închiderea camerelor române.** Eată textul mesajului regal, cu care s’a făcut Sâmbătă închiderea sesiunii extraordinare parlamentare a camerelor române:

Domnilor senatori și deputați! Corpurile legiuitoare, deși întrunite într’un timp înaintat al anului, pe când munca câmpului chiamă pe cei mai mulți dintre d-voastră, — au terminat lucrările pentru cari au fost convocate. Sacrificând binelui public interesele domniilor-voastre, ați contribuit la îmbunătățirea situațiunii noastre financiare. Mă simt dar’ fericit a vă exprima mulțumirile mele. Domnilor senatori și deputați! În virtutea articolului 95 din constituțiune, Eu declar închisă sesiunea extraordinară a corpurilor legiuitoare.

Carol.

## FOITA.

### Doine cătănești.

#### Din Têrnova.

Culese de **Ianăș C. Fortun**, lucrător la calea ferată.

Frunză verde flori mărunte  
Colo ’n Bosnia sus la munte  
Sunt locuri necunoscute,  
Dar’ nu-ți trebue mult joc,  
Făr’ să îți cu Turcu foc.

Frunză verde trei grănate  
Strigă-un general din carte:  
Ești feciori din cetate,  
Și vă puneți rind frumos  
Să mergem pe Bosnia ’n jos,  
Pe sunetul dobelor  
Spre scurtarea zilelor,  
Pe sunetul trimbiții  
Spre scurtarea vieții.

Frunză verde de sălcină,  
Când e seara pe la cină  
Merge trupa spre hodină,  
Când e pe la miez de noapte  
Merge trupa, nu mai poate.

Frunză verde ederea  
Feciorii din graiu grăia:

Înălțate Impărate

Pune pace nu te bate,

Lasă-ne să odihnim

Că de nu mai toți perim,

Pică unul pică doi

Pică-o mie dintre noi,

Pică unul lângă cale

Și-l vèzù o fată mare,

Și-i era de dînsul milă

Să moară făr’ de lumină.

Trece-un căpitan călare

Și strigă din gura mare:

Stinge fată lumina

Că eu îți sting vieța,

Căci la cătană ’i-e dată

Să moară moarte pușcată,

Să meargă-’n țeară străină  
Să moară făr’ de lumină.

Du-te dor unde te min,

Du-te dor la maica-’n sin,

Dacă maica te-a ’ntreba

Ce lucrăm noi pe-aicia,

Spune-i dorule așa:

Căci cu coasa nu cosesc,

Cu plugu nu ogoresc,

Că în șfarmă mă împărțesc,

Cât e ziua-alerg în plaț

Ca o slugă fără saț,

Seara la căsarmă vin

Dar’ nu-i pită cât să cin.

## Poesii populare.

### De lângă Têrnave.

Aduate de **Nistor Tutela**, învățător.

Frunză verde de colini

Ascultați feciori la mini,

Cându-ți merge să pești

La zestre nu lăcomiți.

## Germanisarea Polonilor.

Se știe că guvernul german a închis toate școalele polone, tăind astfel posibilitatea de a mai pute fi instruiți copiii poloni în limba, istoria și literatura lor națională. „*Berliner Tageblatt*“ ne spune acum, că guvernul german nu se va oprî aici, ci va începe în curînd o acțiune energică de germanizare în contra Polonilor. Sînt luate în programul guvernului următoarele măsuri: Se vor impune atîtău restrîngerii însemnate presei polone, pentru-ca mai tîrziu s'îi poată fi sistată cu deservîșire apariția. Va urma apoi dizolvarea tuturor reuniunilor și asociațiunilor polone, ear' în urmă închiderea tuturor teatrelor polone. Și apoi?? Dacă nu va ajuta nici aceasta, probabil se va aduce lege că Polon cu Polonă nu poate pîși la căsătorie, pentru-că germanizare trebuie să se facă, întocmai ca la noi maghiarizare.

## DIN LUME.

### Chestia chineză.

În chestia chineză e de însemnătate convenția dintre Anglia și Germania cu privire la China. Convenția s'a încheiat la 16 Octomvrie și s'a comunicat cu toate puterile, dar' numai acum a eșit în publicitate. Principiul ei este politica pe față și integritatea Chinei. Anglia și Germania se deobligă, că nu vor face cuceriri în China, ear' dacă alte puteri vor încerca a se estinde, ele vor pîși la mijloc pentru apărarea intereselor lor. Convenția e îndreptată cu deosebire contra Rusiei, care a făcut acum cucerire în Manciuria, dar' se crede, că o vor primi și celelalte puteri.

De altă parte se svonește, că Rusia nu mai pune pond pe acțiunea comună și va încheia separat pace cu China.

Un alt moment însemnat în chestia chineză este, că s'au început tratativele de pace în Peking, între reprezentanții puterilor și între prințul Cing și Li-

Hung-Ciang, ca reprezentanți ai împăratului Kvang-Su. Li pretinde, ca toate mișcările din China să fie considerate ca mișcări de ale Boxerilor. Puterile însă probabil nu vor pute accepta acest punct de vedere, de oare-ce în acest cas curtea ar eși cu totul de sub responsabilitate. Apoi, cât timp pedepsele matorilor Boxerilor se amină, nu se prea crede în sinceritatea curții și a împăratului.

Curtea chineză e încă pe cale spre noua capitală Singanfu. Ea a sosit la pasul Tuncvan, unde este punctul de întîlnire alor trei provincie: Șansi, Șensi și Honan. De aici Singanfu se află încă la o depărtare de 80 miluri spre est. Se crede, că curtea va sosi pe Vineri la Singanfu.

### Din Africa-sudică.

Englezii stau departe de subjugarea totală a celor două republici africane. Aceasta se vede, din atacurile, ce Burii zilnic le fac și cari devin tot mai amenințătoare. Astfel de atacuri s'au întemplat în împrejurimile dela *Stander-ton*, apoi la *Iagersfontein*, unde Burii au fost ajutați de locuitorii orașului.

Maipericuloasă e mișcarea în *Orange*, unde chiar și Burii, cari au depus jurământul de neutralitate, arată înclinare spre răscoală. De aceea autoritățile militare au decis să ia măsuri severe contra astorfel de porniri.

### Crisă ministerială în Spania.

Din *Madrid* vine știrea despre o crisă de cabinet în Spania. Causa crisei e numirea gener. *Weiler* de comandant al *Madridului*. Numirea s'a făcut la insistența ministrului de războiu, cu învoirea prim-ministrului *Silvela*, dar' fără știrea celorlalți ministri. Ministrii *Gasset* și *Dato* au declarat, că această procedură constituie vătămă de constituție și au demisionat. Au urmat și alte demisii, dat fiind, că *Weiler* din cauza cruzimilor din Cuba, e nepopular. Situația a devenit critică și *Silvela* a fost silit să dea abdicarea întregului cabinet.

Cu formarea noului cabinet a fost încredințat *Azcarragua*, care a și compus o listă de noi ministri. *Weiler*, cu

toată crisa, și-a ocupat postul de comandant.

### Bülów.

Din Berlin se anunță, că cea dintăiu problemă a noului cancelar al imperiului german este, să elaboreze un proiect de indemnitate despre spesele cauzate prin expediția în China.

Bülów a fost felicitat de cătră toți domnitorii europeni, între cari și de Împăratul-Rege al nostru și de Regele Carol, apoi de toți domnitorii confederației germane, cărora împăratul Wilhelm le-a notificat numirea lui Bülów.

Bülów va cerceta curtea bavareză, saxonă și cea din Baden, ear' la primăvară va merge la Viena și Roma.

### O nouă alăturare.

S'a făcut o nouă împreunare de insule la Anglia. Guvernorul Nouei-Seelande, lordul *Ranfurlly* a debarcat zilele acestea în insulele *Cooe* și la dorința căpeteniilor de acolo, a declarat grupa insulelor de împreunată la imperiul britic.

## Ceva despre licitații.

— De Dr. Valer Moldovan. —

Zicala românească ai carte ai parte nicăiri nu se adeverește așa de bine ca în daraverile ce zilnic le avem cu deregătoriile în cauze de pîră și în zeci și sute de alte afaceri.

Pentru-că dacă cineva nu știe scrie și ceti, rămâne fără învățăturile ce le poate scoate din cărți, și printre ai sei și ori-și-unde ar merge se bucură de vază mai puțină ca cel mai învățat.

Însă acel ce n'are carte în înțelesul acela că nu e umblat în legile țării, sau nu-și știe el apăra drepturile lui, acela nu odată rămâne fără de parte, adecă fără de moșfe.

Și fiindcă știu, și am văzut cu ochii mei câtă pagubă suferă poporul țeran numai și numai din cauza neumblării și nepriceperii lui în lucruri unde e vorba de averea lui, am hotărît se iau peana în mână și din când în când, după-cum mă lasă și pe mine afacerile mele să dau bravilor cetitori ai scumpei noastre »Foaia Poporului« câte un sfat bun, care

Lăcomit-am la doi boi  
Și-am adus hida la noi.  
Lăcomit-am la ogoară  
Și-am luat spaimă la cioară.  
Lăcomit-am la argint  
'Mi-am adus mie urît.  
Ogorul mi-'l-am gătat  
De hida n'am mai scăpat.  
Holda 'mi-a bătut-o ghiața,  
Hida îmi mîncă vieța.  
Boii 'i-am minat la munte  
Și-o venit cu coarne rupte.  
Argintu 'ncuiat în ladă  
Hida șede tot pe vatră.  
Fugi tu hido de pe vatră!  
Baio nu, că-'s măritată  
Și de capul tîu legată,  
Tatăl meu zestre 'mi-a dat  
Tu să nu mă fi luat.

Beu-'mi azi și beu-'mi mâne,  
Beu-'mi patruzeci de zile,  
Beu-'mi murgul de sub mine.  
Murgule coamă rotundă

Mai scapă-'mi capul odată,  
Că 'ți-oi face grajd de peatră  
Și 'ți-oi da apă curată.  
Cîntă cucu 'n vîrf de nuc,  
Vint-o vremea să mă duc  
La hodăi, la câmpu-lung  
Să-'mi aleg un murg porumb,  
Lung în trup și scurt în gât  
Cum îi bun de călărit.  
Frunzuliță frunzuliță  
Am avut o mândruliță,  
'Și-am lăsat-o să mai crească  
Minte 'n cap să-'și dobîndească,  
Dar' eu nu știu ce-a lucrat,  
M'a lăsat s'a măritat.  
Dar' de s'ar fi măritat  
De-aici al treilea sat  
N'ar fi jele nici bănat,  
Dar' ea 'mi-s'a măritat  
Dela noi a treia casă,  
Es afară vedu-o  
Întru 'n casă aud-o.  
Hai bade-o să ne jurăm,  
Pe frunză verde de lemn,

Și să nu ne mai lăsăm.  
De m'oi lăsa badeo eu,  
Să mă uște Dumnezeu  
Ca foaia curechiului  
În postul Sânt-Petrului.  
De te-'i lăsa dumneata  
Să te uște Precesta  
Ca foaia alunului  
În postul Crăciunului.

Mult mă muștră măicuța,  
Măicuța și judele  
Că mă plac cu slugile,  
Cine are ochi și minte  
Nici slugile nu-'s urfe.  
Cine are ochi și vede  
Și slugile-ar pupa fete.

Foaie verde plop în plop,  
Măi domnule protopop  
Stăi în loc și-'mi fă drept,  
Cu urît cum să trăesc,  
Cu urît de-aș tot trăi  
Raiul nu 'l-oiu dobîndi,  
Cu urît mă culc în pat

cred că le va veni cu atât mai bine, cu cât îmi voi alege pilde de acele unde poporul de cele mai multe-ori e lipsit și de spriginul advocaților sau a altor binefăcători ai sei.

Azi vă voi vorbi despre **licitație**. Că ce e licitația, durere, mai fiecare din iubii cetitori o vor ști. Par'că văd cum unii vor clătina din cap și vor zice: »Licitația aia, mâncoa-ar pustia și cine a iscodit-o, că aceea m'a adus la sapă de lemn«.

Alții vor zice: »Doamne feri și pe neam de neamul meu ca să o cunoască!«

Și cu toate aceste nici unuia din noi nu-i scris pe frunte ca să nu o aibă în casă chiar și *nevinovat fiind*.

Pentru-că legile noastre sunt așa făcute, încât chiar să nu fii dator la nime, într'o bună zi te trezești că-ți licitează avutul rămas dela moși-strămoși.

— »Cum? veți zice d-voastră, — cum se poate asta, ca fără să am treabă cu nime, eac'asa din senin să-mi vie în casă și să-mi vîndă cu de-asila ceea-ce am moștenit ori am câștigat în sudoarea feții? D'apoi deptate ar fi asta?« ...

Drept să vă spun, iubii cetitori, asupra acestui lucru m'am gândit și eu și nici eu nu am aflat lucru chiar cu cale, dar' legea e lege și cei-ce au adus-o vor ști că de ce au făcut-o așa și nu altfel. În fața acesteia, adică a legii, ca oameni cuminți să ne plecăm capul și mai bine să căutăm și să chibzuim ca întru-cât se poate să ne mântuim ce avem, decât să umblăm după potcoave de cai morți, cheltuind pe la potracări, cari vor fi avînd știință și putere multă, dar' legea tot n'o pot strica nici ei.

Ca să mă înțelegeți mai bine vă voi povesti lucrul în o pildă luată din vieața de toate zilele.

Să zicem bună-oară că un om, să-l botezăm Ioan a lui Grecu, a luat 100 de zloți împrumut dela o bancă. Nu plătește la ziua anumită și avocatul băncii îl pîrește. Se aduce judecată și omul meu încă tot nu plătește. Atunci avocatul cere execuție, sau cum se zice prin unele părți, jucuție.

Înainte de ce ar fi dat însă cererea de execuție, el s'a uitat la cartea funduară ca să vadă ce moșie are datorașul.

Acolo a aflat, că în foaia aceea unde e datorașul nu e numai el singur, ci mai sînt mai mulți părtași, să zicem frații datorașului ori nepoți de frate. sau ori-ce alți părtași.

Ce face avocatul? El scrie în cererea de execuție numărul dela foaie, cere să se întabuleze, adică să se puie povara de 100 fl. pe partea datorașului din foaia aceea, ceea-ce se și face.

Dacă nici acum nu plătește datorașul, atunci scrie la notarul din sat ca să-i trimită un atestat sau o carte de biciu în care să fie scris, că după locurile pe cari s'a întabulat datoria câtă dare de pămînt se plătește. Atestatul acesta se alătură la cererea de licitație, care ajunge în mîna unui judecător sau, cum îi zic în unele părți, biroul legii, care e pus mai mare peste cartea funduară.

Înainte de ce v'aș povesti cum și pe ce cale rînduește judecătorul licitația în urma cererii băgate din partea avocatului, cred că e vremea să vă spun cum sună însuși legea de care trebuie să se țină judele când rînduește o licitație. Legea care vorbește despre lucruri de licitație e cea din anul 1881 articolul al LX-lea.

Paragraful 156-lea zice așa, că atunci când o moșie stă în foaie pe numele mai multora, adică sînt mai mulți părtași și licitație s'a cerut numai pe partea unuia dintre ei, atunci biroul legii are să rînduiască licitația numai pe partea celui care e dator.

Însă dacă prețul de strigare e sub 200 fl., sau dacă e a se licita o casă în vre-un sat și prețul de strigare e sub 500 fl., atunci trebuie să se liciteze întreaga moșie, ear' nu numai partea celui-ce e dator.

Că ce avem să înțelegem sub *prețul de strigare* știți fiecare, care ați fost vre-odată la vre-o licitație, anume e suma aceea de bani pe care o strigă executorul când începe a licita un loc.

Licitația anume așa o începe executorul: »Se pune sub licitare un dărăb de arător din Dealu furcilor, prețul de strigare e 50 de fl. Cine dă mai mult?« Aici 50 fl. e prețul de strigare.

(Va urma).

## SCRISORI.

### Un notar „vrednic“.

Dognecea, Septembrie 1900.

La noi în comuna Dognecea, comitatul Caraș-Severin s'a așezat de scurtă vreme dl notar comunal *Lazar Petrovici*, ocupând locul dlui notar *Coriolan Popovici*, fost notar comunal în comuna noastră, pe care administrația politică l'a lipsit de postul seu din comuna Dognecea, pentru-ce? Nu știm noi singuri.

Așadară sosind în comuna noastră susnumitul notar, la început ne-a fâgăduit cerul și pămîntul, și s'a lăudat că va să ușureze greutățile ce apasă pe bieții Dogneceni, căci noi mai cu seamă gemem sub o povară nesuferibilă, din partea administrațiilor nostri comunale.

La ce ne-a și spus d-lui, că la noi se fac mari nedreptăți față de muncitorii băieși mai cu seamă, pe care însuși dînsul le-a văzut, și cu drept cuvînt ne-a încunoștiințat, ca să ne strîngem cu toții la casa comunală, și să alegem din sînul muncitorilor 2 sau 4 membri, cari să se hotărască a lua parte la ori-care jalbă ce va să urmeze contra marilor nedreptăți.

Așadară după zisa dlui notar *Petrovici* noi ne-am început a vorbi și a ne strînge înaintea casei comunale, și ne-am și ales deputații nostri, cari să meargă cu dl notar și cu dl jude comunal *Johann Hauptmann* în deputațiune până la Lugoj. Dar' durere, căci la urma urmelor a dat dosul și n'a mai vrut să știe de ce a promis muncitorilor. Deputațiunea aleasă din partea muncitorilor băieși a purces până la Lugoj și fără dumnealui, măcar că dumnealui la cele din urmă a vrut să se spele pe mîni ca »Pilat din Pont« și să zică că nu știe nimic.

Mai departe, dle notar, ne-am încrezut cu toții în cuvîntul d-tale și ne-am răzimat în spriginul d-tale, dară acum vedem cu toții că ne-am înșelat, și ne-am răzimat de un copaciu, care nu ne umbrează și nici nu ne scutește de nimic.

Mai mulți din comuna Dognecea.

Și cu gândul la păsă.  
Că uritu-i mare domn  
Mă scoală noaptea din somn  
Și mă mîină la potică  
Să-i aduc leacuri de frică.  
Poticarășul mi-a spus  
Că leacuri de urit nu-s.  
Că leaeul uritului  
E 'n fundul pămîntului.  
Pe patru scînduri de brad  
Și-o cruciuliță de fag  
Să 'mi-o pună-atunci la cap.

Ce stai badeo pe măciucă,  
Ori îți stă capul pe ducă.  
Da fă-ți ochisorii roată  
Și te uită 'n casa toată,  
Și te uită și la mine,  
Că-s cu șurță de carton  
Și cu fața ea de domn.

Eu las cu limbă de moarte  
Când oi muri să mă 'ngroape  
În ușa bisericii  
La icoana Preceștii.

Și pe tine badiul meu,  
Dacă vei muri și tu  
Să te 'ngroape,  
Mai aproape  
În ușa altarului  
La icoana raiului.  
Din tine badeo va crește  
Un brad mare 'n cetinat  
Cât biserica de 'nalt.  
— Din tine mândro să-mi crească  
Un firuț verde de linte  
Și sus pe zid să se 'ntinză  
Și bradul să 'mi-l cuprinză.

## GLUME.

### Arșagul și pârșagul.

Un om mai tinăr se tot hărăia și cărăia cu muierea lui, ca și cănele cu pisica. Omul avea arșag, ear' muierea pârșag.

Ei au avut înțeles, de când s'au fost luat, ca să fie răbdători unul altuia, cela să-și facă arșagul, ceasta pârșagul.

Într'o zi cum s'a întemplat, cum nu, destul că pe muierea a luat-o pârșagul, chiar când ferbea o oală cu apă, și fără să facă multă gâlceavă — poac cu ea în capul bărbatului.

Bărbatul — după invoiala de mai înainte — a răbdat câteva săptămâni arsurile, dar' n'a zis nimica. A cugetat însă în sine: stăi tu, că vei vedea când m'a lua și pe mine arșagul.

După-ce s'a mai intrămat încâtva, s'a dus și el odată, ca lumea la cărcimă, unde s'a chefuit bine, și astfel venind acasă, numai ce strigă odată la muiere:

— Pe mine m'a apucat arșagul! Și când a gătat vorbele acestea a și prins-o de chica dracului și — dă! o isbește și trîntește de toți părții, de nu alte, dar' gîndeai, că pierde lumea.

— Ce ți-e astăzi, mîi bețivule, calicule și pustule? — se văieta și striga femeia, ca din gura șerpilor.

— Ce să-mi fie, — răspunse bărbatul, — ți-am mai spus odată, că m'a luat arșagul!

— Ba că să te lași de arșagul tău! — zise muierea suspinînd, — că și eu m'oi lăsa de pârșagul meu! — i-g.



## PARTEA ECONOMICĂ.

### Istoria animalelor de casă.

(Urmare și fine).

V. *Calul*. După vitele cornute, urmează calul, care în Asia a fost îmblânzit din starea lui sălbatică, unde până astăzi mai trăește astfel în herghelii mari, sub conducerea la câte un armăsar mai curajos din mijlocul lor. În iernile mai grele, caii sălbatici rîcău cu copitele zăpada de pe pustele întinse și scormonesc câte puțin iarbă veștedă și uscată, cu care își alină foamea până la primăvară cu pășune mai îmbelșugată.

În Europa - răsăriteană, caii au început a fi cunoscuți mai deaproape cu ocaziunea năvălirii Hunilor, cari mâncau, ședeau, ba și durmeau de multe-ori călare, ear' în Europa-apuseană caii au început a fi lătiți din Anglia, unde au fost importați din Arabia, după-cum am zis și la început.

Între popoarele, cari până astăzi au o deosebită plăcere pentru ținerea și creșterea cailor se numără Mongolii și Tătarii. Acestia, din copilăria cea mai fragedă, când abia pot umbla bine în picioare și învață a ședea călare. De aceea picioarele lor cresc îndeobște strîmbe și pe jos apoi umblă foarte anevoe, pe când călare simt cea mai mare plăcere. Până astăzi mai sînt ținuturi întregi prin Asia-centrală, unde Mongolii și Tătarii se nutresc bucuros cu lapte dela iepe, ear' carnea de cal o mănâncă cu multă plăcere. De altmintearea și în orașele mai mari din Europa, locuitorii mai săraci, cari nu-'și pot cumpăra carne de vită, se nutresc cu carnea de cal.

Caii se împart în două soiuri mai însemnate, și anume: soiul arabic, dela care se trage și cel englez și soiul mongolic, dela care se trag caii mai mărunți din părțile răsăritene ale Europei. Prin încrucișarea acestor două soiuri, s'au născut apoi alte specii, cari se deosebesc după ținuturi, țări și climă.

Alergările de cai erau cunoscute și vechilor Greci și Romani, dela cari apoi au trecut pe încetul la Germani și

Englezi, dar' până înainte de aceasta cu două sute de ani, nu erau cunoscute alergările publice de astăzi, pentru cari se pun premii și se fac rămășaguri pentru zeci de mii de florini.

VI. *Măgarul* (asinul) încă e cunoscut din timpurile cele mai vechi. El încă se ține de soiul cailor sau animalele copitoase. Măgarul este tare desprețuit pe cele mai multe locuri, așa că numele lui a ajuns, ca să fie un nume de batjocură și pentru oameni. Dar' cei-ce desprețuesc și-'și bat joc de măgar, nu prea gîndesc la folosul lui. Pe lângă aceea, că măgarul rabdă mai mult la foame și la sete ca calul; pe lângă aceea, că el mănâncă ogrinji, cari au rămas dela alte vite, sau chiar și paie goale; pe lângă aceea, că el își află destul nutreț pe câmp și alătura cu turma de oi, unde calul ar pieri de foame: el poate percurge pe zi o cale de 10—12 kilometri și suie pe munții și coastele cele mai prăpăstioase povara ciobanilor, cu mai multă grijă și decât calul cel mai bun.

Precum se zice, că capra e vaca săracului, așa se poate zice și despre măgar, că cu timpul va deveni calul săracului. La noi se întrebunțează măgarii numai în economiile cele mai mari, la cărat de apă și lemne. Pe unele locuri însă măgărițele se mai țin și pentru laptele lor, care seamănă mult cu al femeilor și ca atare se poate da copiilor mici de mâncare.

Dacă o iapă este mînzată de un armăsar de măgar, atunci aceea va făta un catâr, ear' dacă o măgăriță este mînzată de un armăsar de cal, atunci aceea va făta mul. Catării și mulii nu se prea prăsesc între sine. Acestia se cresc mai cu seamă prin Grecia, Italia și Spania, unde prețul lor întrece pe acela al cailor noștri.

VII. *Oile*. Oile sînt animalele, pe cari omul le-a cunoscut și îmblânzit din timpurile cele mai vechi. Ele sînt foarte blînde, dar' fricoase și totodată și surde. Oile noastre de casă se trag dela oile sălbatică numite muflon, cari până astăzi mai trăesc în cete mari prin munții Corsicei și ai Sardiniei. Oile merinos sau de mătăsa au fost

aduse din Africa, mai înainte în Spania, de unde apoi s'au lăsat mai în toate țările.

VIII. *Caprele*. Caprele de casă se trag dela cele sălbatică, cari până astăzi mai trăesc în turme mari prin munții Persiei. Caprele sînt niște animale foarte istețe și voioase. Lor le place tare pășunatul de pe locurile mai ridicate și pădurețe, cari sînt concreșute și cu diferite specii de tufe, de pe cari pot ciungări muguri și frunze. Din cauza aceasta grădinile cu pomi, trebuie închise și ferite bine de capre, căci intrînd în acelea, pot face mari stricăciuni, cu deosebire în altoile mai tinere.

Caprele de casă se țin pentru laptele și iezii, cari îi fată în tot anul. Cu deosebire oamenii cei mai săraci îndatinează a ține capre. De aceea se și zice, că »capra e vaca săracului«. Laptele de capră neagră se recomandă în contra tuberculozei (ofticeii). Carnea iezilor e foarte bună și gustoasă; a caprelor însă e mai tare și cu oare-care miros greu. Părul caprelor, fiind mai aspru, pe la noi nu se prea întrebunțează. În Asia însă se află niște capre numite Angora și Cașmir, cari au lână lungă până în pămînt și moale ca mătasa, din care se fac apoi niște șaluri și țesături foarte scumpe, numite persești și turcești.

IX. *Bivolul și bivolița*. Târziu după îmblînzirea celorlalte animale de casă, a fost îmblînzit și cunoscut în Europa bivolul și bivolița, cari își trag originea din India, unde până astăzi se mai află în stare sălbatică, pe țărmurii riului Ganges. Atît bivolul, cît și bivolița, sînt niște animale tari și cu putere la lucru. Ele au fruntea boltită, coarne cam lătărețe, răsucite și trase înderăt spre spinare. Coloarea lor îndeobște e neagră.

Laptele de bivoliță e mai bun, mai gras, mai nutritor și dă mai multă smîntînă și unt, ca cel dela vacile cele albe. Atît bivolul, cît și bivolița sînt tare simțitori la frigul și căldura prea mare. Însușirea aceasta provine de acolo, că fiind părul lor negru, absoarbe mai tare căldura, ear' când e frig, fiind acela prea rar, nu le poate apăra de receală.

### Dragoste și inimă curată.

Novelă originală de N. Trimbițoiu.

#### V. Răsplată.

(Urmare).

Grele timpuri au fost înainte de aceasta cu câțiva ani pentru Sârbii din Sârbia și Bulgarii din Bulgaria. Erau subjugați Turcilor, cari nu aveau nici frică nici rușine.

Erau întru adevăr păgâni.

Dacă vedea ceva la creștini, vite, bani sau fete frumoase, fără să întrebe le lua și le ducea unde vrea el.

Vrînd să scape de această ticăloasă robie au apucat arma să se aperse, ear' Turcul nu a vrut să se lase să fie mai slab și așa s'au apucat de bătaie.

Împăratului rusesc 'i-s'a făcut milă de creștinii apăsați de Turci, le trimitea ajutoare peste ajutoare, dar' par'că le înghițea pămîntul și ducea apa, ajutoarele erau zădarnice, Turcii tot erau mai tari.

Vrînd să înfrîngă odată cerbicia turcească, împăratul rusesc se pune în fruntea unei oaste aleasă și culeasă din toată împărăția, lăsînd multe lacrimi acasă, a trecut prin România și trecînd Dunărea s'a întîlnit cu Turcul.

Cu toate-că Rușii au fost mai mulți, au fost în trei rînduri bătuți, și dacă Turcii făceau altă socoată, ar fi umplut Dunărea de Ruși.

N'a fost să fie așa, căci D-zeu a vrut să pedepsească odată și pe Turci.

Rușii au chemat întru ajutor pe Domnitorul României, care a ascultat rugăciunea, a trecut Dunărea cu dorobanții și curcanii sei și pe câmpiile Plevnii a învățat pe Turc omenie, 'l-a învățat să mai și fugă, că destul a dat înainte.

Vîzînd Turcii, că Românii sînt voinici cu cari ei nu se pot prinde, sau supună la pace' au slobozit din robie pe Sârbi și pe Bulgari și dela Români nu au mai cerut dajde.

Românii și Rușii s'au întors acasă.

Cu toate-că războiul cu aceasta s'a finit, dar' liniște și pace tot nu s'a făcut în tot locul.

În Bosnia și Herțegovina bande de hoți încrucișau ținuturile luptîndu-se parte între ele, parte cu militarii turcești, și învrășmășeala întru atît era de mare, încât nu se putea ști cari sînt oamenii legii și cari ai turburării.

În asemenea împrejurări Austro-Ungaria avea chemarea să pună capăt turburării și neputînd cu vorba, să folosească și arma.

Feciorii știau bine, că numai câteva zile vor fi până-cînd Împăratul va striga cătră ostași să prindă arma, să treacă hotarul țării și să facă liniște, rînd și pace acolo, unde Turcii nu au putut face.

Austro-Ungaria avea însărcinarea să cuprindă Bosnia și Herțegovina și să le administreze nemțește nu, — turcește.

Carnea de bivoliță și de bivoliță nu este așa fragedă, ca cea de bou și de vacă. Aceea e mai tare, mai alburie și nu are nici gust așa bun, cu deosebire, dacă acelea au fost și cam bătrâne; îngrășate însă cu lătură, grăunțe sau alt nutreț bun și carnea lor devine mai fragedă și gustoasă.

**X. Porcul.** Porcul de casă se trage dela cel sălbatic, care până astăzi mai trăește prin pădurile mai mari, unde se nutrește cu rădăcini, ghindă, jir și poame pădurețe. Precum că porcul de casă își trage originea dela cel sălbatic se poate vedea de acolo, că pe unele locuri, până astăzi mai este o specie de porci, cu botul lungăreț, urechile lungi și ascuțite, părul aspru și picioarele deasemenea foarte lungi, cu cari seamănă întru toate cu cei sălbatici. Afară de acestea și alte însușiri le au comune cu cei sălbatici.

Între toate animalele de casă, nici unul nu e așa mândăcios și lacom ca porcul. De aceea își îngrămădește apoi atâta carne, unsoare și slănină pe el, porcul pus pe îngrășat. Carnea, unsoarea și slăcina sunt cele dintâi mijloace de nutriție pentru fiecare economie casnică, din care cauză, porcul nici nu prea lipsește dela nici o casă. **Ioan Georgescu.**

## Plantele de nutreț.

Nu este un lăsat de Dumnezeu, în care o parte a economilor noștri de vite să nu fie siliți a cumpăra primăvara și o parte de nutreț. Lipsa de nutreț la noi provine parte de acolo, că o mulțime de fânețe naturale au fost prefăcute în timpul din urmă în locuri arătoare, parte pentru că și fânețele naturale, cari mai există, nu se îngrijesc, cum ar trebui cu gunoitul, grăpatul, sămănatul, udatul ș. c. l. și parte pentru că nici cultura plantelor de nutreț, nu e pusă în praxă pretutindena.

E fapt netăgăduit și ori-cine se poate încredința, că deodată cu înmulțirea locuitorilor de sate, ca și a celor dela orașe, s'a sporit și numărul consumenților de bucate, pentru îndestularea cărora a trebuit să se samene tot mai multe bucate.

De altă parte se poate zice, că fânețele naturale și câte au mai rămas, sunt pe cele mai multe locuri, copilul cel mașter al agriculturii noastre, de care mai nime nu poartă nici o grijă, așteptând, că doar' o să plângă, ca așa mai aducă aminte cineva și de el. Dar' el nu

Multe pedeci fiind în cale, începearea ocupațiunii Bosniei și Herțegovinei s'a trăgănat și amînat mult de pe o zi pe alta, și în acest restimp Turcii de acolo au dat mâna cu creștinii, au apucat armele în mâni și s'au sculat ca să nu lase pe Austriaci să intre în țeara lor, sau de vor intra să-i scoată afară.

În fruntea mișcării bosniace sta un Turc cu numele Hadji Loja. »Hadji« se numia, căci a făcut destul prăscrierilor din scriptura turcească »Coran«, adecă a peregrinat la Mecca, departe, dincolo de pustiile Arabiei, unde este mormântul profetului turcesc Mohamed, pentru care străduință avea deschilinitul favor să poarte turban și pieptar de culoare verde.

Bani și-au câștigat revoluționarii furând dela cari nu țineau cu ei, ba încă și dela guvernatorul Hussein-pașa au luat tesaurul țării, ear' arme aveau câte le trebuiau, căci le rămăseră din războiul trecut.

poate plânge, ci-și răsbună asupra părinților mașteri, cari nu voesc să știe de el din an în an.

Economiștii practici și învățați, văzând anume, că ierburile crescute numai de sine pe fânețele naturale, nu mai pot împăca trebuințele de toate zilele ale economilor de vite, măcar că unii au mai sămănat și pe acelea anumite sămănțe de ierburi sau floare de fân, au început ei înșiși a sămăna anumite ierburi, cari prin creșterea lor mai grabnică, apoi prin bunătatea nutrețului verde, ca și uscat, se poată înlocui nutrețul de pe fânețele naturale.

Despre plantele de nutreț se poate zice cu drept cuvânt, că ele au făcut o întreagă revoluțiune în vechiul sistem de cultură, ocupând din zi în zi tot mai mult teren și înaintând totodată și economia vitelor, de oare-ce prin cultura lor s'au putut ține și crește un soi mai bun de vite, ca cum au fost cele de mai înainte.

### Luțerna.

Între plantele de nutreț, locul cel dintâiu îl ia luțerna (medicago sativa). Cultura acestei plante este cunoscută din timpurile cele mai vechi. La noi în Ungaria, luțerna a fost cultivată mai întâiu de cătră preotul Samoila Tessedik, la școala economică din Szarvas, de unde apoi s'a lăsat peste tot locul.

Luțerna iubește mai cu seamă pământurile humoase și lutoase. Ea poate să rabde și la secetă timp mai în delungat ca trifoiul, fiindcă rădăcinile ei străbat până la un metru de adînc prin pământ. Pământul merit culturii de luțernă, trebuie să se are și gunoiască încă de pe toamnă, primăvara se ară apoi a doua-oară și se seamănă.

Luțerna se poate sămăna sau numai singură, sau cu o plantă umbritoare, cum e ovășul sau orzul. Mai bine reușește dacă se seamănă cu o plantă umbritoare. În cazul acesta se seamănă mai întâiu sămănța plantei umbritoare și numai după aceea cea de luțernă. Sămănatul se poate face din mână împrăștiat, sau cu mașina în rînduri. La un hectar (2 jugere catastrale) se recer dela 25—30 kilograme sămănță. Cea mai bună sămănță de luțernă este așa numita sămănță franceză.

Luțerna se folosește mai cu seamă ca nutreț verde, de oare-ce uscată e prea cotoasă. Când se folosește ca nutreț verde, se lasă mai întâiu ca să stea câte o zi cosită și numai după aceea se dă la vite.

Cositul luțernii nu trebuie făcut tocmai pe pământ, de oare-ce atunci se uscă multă și piere, ci mai pe deasupra. În toată primăvara luțernă

În 29 Iulie 1878 trecură trupele împărătești în Bosnia, sub comanda mareșalului baron Philipovits și locuitorii aflători în comune nu se împotriveau, ci îi primiau cu cea mai mare supunere și afabilitate.

În 2 August un despărțământ de călăreți a ajuns în un opid locuit de Turci și Bosniaci. Harambașa (primarul), membrii senatului opidan și bărbății mai de frunte din opid le-a eșit spre întimpinare, turbanele sau plecat înaintea oficerilor împărătești, și purtătorii aceloră au promis toate cele bune și frumoase, au adus nutremânt pentru oameni și pentru cai și au refuzat a primi plată pentru acelea.

Sub astfel de prospicții se părea că expedițiunea e ușoară, cetățenii sunt pacinici și afabili și nu va trece mult timp până toată Bosnia va fi curățită de bandele de hoți, cari cutrieră numai munții, dar' la șes nu cutează să ese.

niștea trebuie grăpată, ca să se mai rupă scoarța formată pe aceea în decursul iernii. Luțerna ține într'un pământ 8—10 ani.

### Trifoiul.

Trifoiul este mai de multe feluri: trifoiu alb sau sălbatic (trifolium pratense), trifoiu roșu (trifolium pratense sativum) și trifoiu încarnat (trifolium incarnatum). Între aceste trei feluri, cultura trifoiului roșu este cea mai răspândită.

Trifoiul roșu se cultivă pentru nutrețul verde sau uscat, ce-l dă animalelor de casă. Cerințele mai însemnate, sub cari el se poate desvolta mai cu succes sînt: pământul, sămănța și planta nutritoare, cu care se seamănă.

Ce se ține de pământ, trebuie să ne însemnăm acea împrejurare, că acela înainte de a se cultiva trifoiul în el, trebuie să fi fost sau în ogor, sau să fi fost cultivat cu oare-care plantă de săpă, astfel ca să fie cât se poate mai bine curățit de buruiană.

Sămănța de trifoiu se poate sămăna peste vară ori-și-când. De regulă însă se seamănă și ea primăvara, ca și celelalte sămănțe de primăvară. Sămănatul se face îndeobște în holdele de toamnă. Dacă însă sămănța de trifoiu se seamănă cu o sămănătură de primăvară, precum e orzul, ovășul, mălaiul ș. a., atunci se seamănă mai întâiu sămănța plantei umbritoare și numai după aceea cea de trifoiu. Pe un hectar se recere tot atâta sămănță, ca și din luțernă.

Trifoiul se cultivă atât ca nutreț verde, cât și ca nutreț uscat. Ca nutreț verde se dă vitelor la început, amestecat cu paie sau fân măruș, ear' ca nutreț uscat, li-se poate da și neamestecat cu alte nutrețuri. Dacă trifoiul se dă la vite, ca nutreț verde, atunci trebuie cosit totdeauna, când e deplin săvîntat, căci dimpotrivă, dacă se ține și ceva mai mult, se înăcrește și mucezește. Dacă s'ar întempla, ca să se umfle vitele de trifoiu, atunci le legăm un lemn ceva mai gros în gură, ca să o poată ține tot deschisă și astfel le preumbălam, până când se desumflă.

Cultura trifoiului ține pe unul și același pământ câte 2—3 ani, ear' după-ce se rărește, se rupe și se seamănă cu o sămănătură de toamnă sau de primăvară. Sămănța de trifoiu se adună de regulă din a doua cositură.

### Măzêrichea și alte plante.

Măzêrichea (vitia sativa) este asemenea o plantă de nutreț, care se cultivă mai cu seamă în câmpurile comasate, unde nu se lasă ogor, fiindcă după cositul ei, pământul de regulă se ogorește și toamna se seamănă cu o sămănătură de toamnă.

După o strapație lungă se pun oficerii și feciorii la odihnă, se spală, se curăță pe sine, își reculeg puterile perdute; ear' caii și toate ale lor le grijesc și le pun în rînd.

Înspre seară însă, când ziua prinde a se amesteca cu noaptea, din ferestri și uși strălucesc țevi de puști și duruțurile lor amuțesc pământul.

Căpitanul strigă retragere, dar' stradele la eșirea din orașel erau înfundate cu lemne și cu petri.

Precum se vede, mișeii de Bosniaci au pregătit din opid o scaldă de sânge și cimiter pentru călăreți.

Ori-ce apărare era imposibilă, călăreții pușcau pe neștiute, dar' glonțurile Bosniacilor ajungeau tot în carne vie.

Colea pică un călăreț, dincolo un cal fără stăpân, dincoace un cal cade peste stăpân și-l zdrobește.

Calul căpitanului cade alături cu alți cai, și rămânând pedestru cerca să

Afară de aceste trei plante, cari joacă cel dintâu rol în cultura plantelor de nutreț, pe unele locuri se mai cultivă încă și mohorul, cucuruzul, lupulinul, esparseta, spergula ș. a. cari toate dau un nutreț prețios pentru vite, atât în stare verde, cât și după-ce se uscă de se face fân.

N'ar strica deci, dacă economii nostri de pretutindenea ar face mai cu deadinsul încercări și cu cultura plantelor de nutreț, ear' dacă cumva nu au câmpurile tot în apărât (comasate), să facă încercări măcar prin grădinile mai mari, ca astfel să nu mai fie siliți a cumpăra în toată primăvara câte o parte de nutreț, care, după-cum am văzut, pe lângă puțin lucru și cheltuială, s'ar pute face foarte ușor și prin holdele și grădinile lor.

Înainte dar', fraților economi, cu cultura plantelor de nutreț! *Ioan Georgescu.*

## Cultura luțernei

de

Corneliu Roman.

### Vechimea luțernei.

Luțerna este una dintre cele mai vechi plante de nutreț cultivate de oameni. Grecii și Romanii o cunoșteau foarte bine, ear' în Persia se cultiva din timpuri foarte vechi pe seama herghelilor regești. În sută a doua după nașterea lui Christos, cultura ei era foarte răspândită în Italia. Din Italia a trecut apoi în Spania, Franca, Germania, Belgia și Elveția. Astăzi se cultivă în toată Europa, precum și în America și în Asia.

### Valoarea agricolă și economică a luțernei.

Luțerna este cea mai potrivită plantă furageră pentru clima caldă a țării de mează-zi. Ea dă o recoltă bună chiar și în locurile unde trifoiul s'ar usca din cauza căldurii și a secetii. Primăvara se cosește foarte de timpuriu, cam cu 14 zile înaintea trifoiului și dă câte 3—5 recolte pe an, după-cum anul este bogat în ploi. Ea este foarte traică, supoartă deopotrivă căldura și frigul, dând un nutreț care este bun, atât în timpul verii cât și în timpul iernii. În climă caldă și în pământ adânc și bine lucrat o duce foarte bine 7 până la 10 și chiar și mai mulți ani pe când în pământ rece, puțin adânc și slab, pierde după 3 ani. Cultura ei nu

se ascundă după alți cai pentru a nu fi lovit de gloațe.

Confusiunea era generală și în acea prinsoare măiestrită toți își așteptau moartea sigură.

În pericolul și în vrășmășeala mare, un corporal sare de pe cal și scoate sabia, își face cruce și se apucă de lucru să ferească lemnele și petrele din cale, să deschidă infundătura.

Mișcați de curajul corporalului sar și alți doi feciori și prin ploaia de gloațe desvoltând o sîrguință nespūsă le succede să deschidă calea.

Căpitanul însuși fu atins de un glonț în piciorul stâng și sângele curgea din el ca vale.

Vězând aceasta corporalul, pune mâna pe căpitan, îl aruncă pe calul seu, ear' calea fiind deschisă, trupa scapă din opid la câmp, unde se pune în stare de apărare, doar' cumva Bosniacii ar îndrăzni să ese afară.

rentează decât în locuri în care durează cel puțin 5—6 ani. Când începe a se rări prea tare trebuie arată. În locul unde a fost luțernă se poate sămăna grâu, pe terenuri grase și roditoare este însă mai bine a se sămăna după luțernă rapiță sau prășitoare, căci grâul ar pute căde. Un loc pe care a fost luțernă nu e bine să se cultive ear' cu luțernă până după cel puțin atâția ani câți a stat luțerna pe el, adecă până după 5—10 ani.

### Originea și clima priincioasă a luțernei.

Această plantă a fost adusă în continentul nostru din Asia, unde și astăzi crește în stare sălbatică, și se cultivă cu deosebire în Franca-meridională, în Italia-de-Nord, în Ungaria și în părțile Rinului din Germania. Luțernei îi priește locurile situate în fața soarelui, adecă cu esposiție sudică, de acea reușește mai bine acolo unde reușește cucuruzul și vița de viie. Având rădăcini foarte lungi rabdă la secetă mai bine ca ori-care altă plantă furageră. Clima umedă nu îi priește, de aceea în anii cu prea multe ploi nu dă rezultate bune, ear' în locurile cu climă umedă nici nu se poate cultiva. Prin urmare la munte, unde plouă des și pământul este rece, nu e de recomandat cultura luțernei, deși altcum în Engadin, în Elveția, se cultivă până la înălțimi de 1200 și chiar 1500 metri. Poate că pe laturile sudice ale munților nostri încă s'ar pute cultiva luțernă la înălțimi mai mari dacă s'ar încerca, căci frigul iernii nu îi strică, dacă are căldură vara.

### Pământul priincios luțernei.

Luțerna cere înainte de toate pământ bun, ușor, adânc și bine lucrat, pentru-ca rădăcinile ei lungi să poată străbate în adâncime și să găsească materiile trebuincioase. Solul, adecă stratul arabil, poate fi ori-și-cum, numai subsolul să fie potrivit, adecă să aibă calitățile de mai sus. Cu deosebire ea prosperă pe unele locuri care conțin mult var, adecă locurile argilo-văroase sau argilo-nēsipoase-văroase. În terenuri cu subsol extrem de argilos (lutos) sau petros nu-i priește. (Va urma).

La câmp deschis nu era lipsă de apărare.

Bosniacii bine vězând că la larg nu se pot măsura, nu se mișcară din opid și de voe de nevoie se îndestuliră și cu sângele care curse la infundătura de cale.

— Bravo, corporal Linu Barboni, — strigă căpitanul cu o voce slabă vězându-se scăpat și el și trupa, — ești un fecior de laudă; prin fapta ta curajioasă și îndrăzneată și prin bravura-ți documentată la timpul cel mai de lipsă, ne-ai scos din confuzie și ne-ai deschis calea, arătând și altora ce au de a face. Poartă-te tot bine, rēsplata o vei primi.

Corporalul prezentă arma ca salut și se retrase la locul lui.

Învęțați din această pătanie, începură comandantii a fi mai precauți și a-și alege locul unde se așează.

Cu toate aceste numai cu mare greutate au putut străbate prin văile strimte încunjurate de codri împodobiți cu stânci

## SFATURI

### Tămăduirea baterii de inimă.

Boala de inimă este mai de multe feluri: este baterea de inimă, care provine mai cu seamă din spaimă. Aceasta se poate vindeca prin scaldă în apă rece, în care cel bolnav trebuie să stea câte 5 minute, apoi prin aplicarea de cataplasme reci în dreptul inimii, pe cari se aplică apoi și de cele calde și în sfirșit prin întrebunțarea de apă rece cu zăhar alb sau miere de stupi, care se bea de câte trei-ori pe zi. Apa se face așa de dulce, ca și cafeaua cu lapte.

A doua boală însemnată a inimii este epilepsia (nevoea), care provine mai cu seamă din contragerea repentină a sângelui din inimă. Aceasta se tămăduiește mai cu greu și în cele mai multe casuri numai medicii o pot vindeca de ispravă. Cu toate acestea se poate ajuta încâtva celui atacat.

Să 'i-se bage o coadă de lingură de lemn în gură, apoi să 'i-se deschidă pumnii și să se frece bine cu un postav pe brațe și în dreptul inimii. După-ce s'a deșteptat, 'i-se poate da celui bolnav puțină cafea neagră. La nici un cas să nu batjocorim, sau să rîdem de astfel de bolnavi.

### Tămăduirea tuberculozei (ofticeii).

Pentru tămăduirea acestei boale înfricoșate, care seceră în fiecare an multime de vieți omenești, s'au cercat și se mai cercă și acum mijloace fel și fel. Între aceste mijloace, cele mai însemnate sînt: nutremântul bun și aerul curat. Acestea sînt pentru ofticoși tot așa de neapărată trebuință, ca și apa pentru pești. Unii mai recomandă și resuflări adânci pe nas și cu gura închisă, când bolnavul se află în aer curat. Alții recomandă pâne unsă cu unt proaspăt, sau cu miere dela stupi. Aceasta din urmă se zice, că potolește mult și tusa, care nu se prea desparte nici odată de oftică.

seculare ca să curățească ținuturile de revoltanți și să-i aducă la supunere și ascultare.

Espedițiunea care la început se părea ușoară, a costat multe vieți și oștenele, multe mame s'au ales numai cu lacrimile.

După un timp abia campania militară fu gata, Bosnia și Herțegovina adusă sub administrarea Austriei, ear' capul rebelilor Hędji Loja fu prins și închis în un carcer din Boemia.

Regimentele transportate la Bosnia se schimbară cu altele proaspete, după care se reîntorc la vechiul lor așezământ și feciorii respiră mai ușor ajunși fiind, deși nu acasă, dar' scăpați de atâtea marșuri pe locuri prăpășioase.

Linu nu mai era corporal, ci era sergent și pe pieptul lui atirna o medalie pentru merit, rēsplata promisă de căpitan.

Era mulțumit cu rēsplata, căci era împărțit de onoarea cea mai mare care se poate conferi unui suboficer.

## Știri economice.

**Oleiu de grâu.** De câțiva ani se tot aude de oleiul de grâu, dar' nu se putea întrebuița la hrană, ci numai la făcut colori în locul celui de in și la uns mașini. Acuma însă ziarele din Chicago spun că s'a isbutit a 'i-se scoate gustul rău și că e foarte bun și ușor de mistuit, așa că trebuie să ne așteptăm a-l vedea amestecat cu oleiul de bumbac și cu cel de masline ori chiar vândut în locul unuia sau altuia. Acuma Statele-Unite produc 500.000 de vedre de acest fel de oleiu, dar' vor putea produce ușor îndoit și întreit. Din ce îl fac? Din germinalele grâului, pe care Americanii au obiceiul de a-l desprinde de boabe, căci altfel se rânzește în vremea transportului peste ocean. Prin urmare oleiul se pregătește numai din germenii luați dela grâul esportat. E vorba de acum să se facă tot așa cu grâul ce se mănâncă pe loc, așa că se va ajunge ușor la 1.500.000 de vedre de oleiu de grâu pe an. Prețul de producere e de 50 de bani veadra.

**Găinărie uriașă.** Pe insula Puget-Sound (Statele-Unite) e o găinărie unică în lume. Proprietarul e Georges Hilles și acopere toată insula (1000 de jugere). Creșterea s'a început acum 10 ani în scop de-a produce găini și pui pentru orașele vecine. Dar' mai apoi a început a trimite galițe nu numai în statul Oregonului, dar' chiar în toate Statele-Unite, la San-Francisco și la New-York. Acuma se află pe insulă 90.000 de găini, 20.000 de eurci, 5000 de găște, 10.000 de rațe și un număr mare de porumbei.

**Vechimea hârtiei.** Chinezii o cunosc foarte de mult și o fac din duzi. În Samarcanda a fost cea mai veche fabrică de hârtie de petice în 704. Arabii luaseră model dela Chinezii, dar' înlocuiră duzii prin petice. În 794 era altă fabrică în Bagdad, apoi se întemează pretutindeni unde se întinse domnia Arabilor. Cea mai veche hârtie de in e din 800.

Treceau zile după zile din timpul de serviciu, Linu ca sergent avea destulă comoditate și respect dela inferiorii sei, cât și stimă și recunoștință dela superiorii sei.

Sufletul îi era cuprins de o îndestulare firească primind veste de acasă, că Florica e tot aceea care a fost când era el acasă, că Florica e tot fată, că Florica și a doua-oară a respins mâna lui Todor al crâșnicului, că Florica așadar are inimă ca mărăgăritarul.

Spre completarea stărilor de pe acasă, dela noii recruți intrați sub armă mai auzi, că crâșnicul chinuit de dureri rele, exclamând tot »bani«, »bani« și »Todor«, »Todor« a trecut din această vale a plângerilor în acea regiune care se începe cu mormântul și de unde nu mai este reîntoarcere.

Todor s'a însurat, ear' pentru-ca să facă ciudă Floricii și să arete sătenilor că după el vine ori-și-ce fată, s'a dus în

»Tovărășii de pivnițe«, se numește o carte compusă din însărcinarea ministrului de agricultură, care a apărut acum și în limba germană și cea română. În ea se cuprind îndrumări pentru posesorii de vii, cum trebuie înființate tovărășile de pivnițe și cum pot valorisa posesorii de vii mai bine vinurile lor cu ajutorul tovarășiilor acestora. O recomandăm celor-ce au trebuință de ea. Se poate procura dela referentul agronomic al comitatului Sibiu, dl *Martin Schuster*, directorul școlilor comerciale și industriale din loc, cu locuința în Saggasse 29 I. Cartea se împarte în mod gratuit celor-ce o cer.

## PARTEA ȘCOLARĂ-LITERARĂ

### Dăscălime muncitoare.

»*Albina*« din București scrie următoarele:

În contra tuturor necazurilor, cu care are să lupte învățătoria română de peste munți, ea e conștie de chemarea sa și ne dă pilde de abnegație și de muncă stăruitoare, care o fac, ca să-i dăm tot tributul nostru de laudă.

Cu un salariu aproape cu al servitorilor de pe la oficiile publice, dăscălimea de dincolo nu numai în școli face progres, dar' ea e o adevărată muncitoare și pentru luminarea și pentru ridicarea în bunăstare bănească a poporului dela sate.

O dovadă în adevărul zisei de mai sus slujească cartea de 126 pagini, intitulată »Protocolul adunării generale a Reuniunii învățătorilor din 7 protopopiate ale diecesei Aradului, în părțile ungurene«.

Cartea, edată de numita Reuniune și tipărită în »Tipografia diecesană« din Arad cuprinde următoarele: 1. Protocolul adunării generale X-a. — 2. Programul acelei adunări. — 3. Epistola Metropolitului Ioan Meșianu. — 4. Cuvânt de deschidere. — 5. La începutul veacului XX. — 6. Regulament pentru afacerile interne ale despărțimintelor Reuniunii. — 7. Cine să examineze în școala poporală cu ocazia examenelor finale. — 8. Regulament pentru secțiunea de agricultură. — 9. Despre frecvența școlară. — 10. Raportul general al comitetului. — 11. Protocolul comisiunii censurătoare. — 12. Rap. casarului. — 13. Raportul comisiunii pentru censurarea casei. — 14. Învățătorul bătrân și modern. — 15. Tractarea cuvântului normal *ac.* — 16. Școala confesională cu di-

satul vecin locuit de nemeși, a pețit pe Beti, o nemeșoane frumoasă dar' săracă, și a și căpătat-o.

Era acum Todor mândreț că s'a încuscrit cu nemeșii și nu cu românimea proastă.

Și ca să impună mai tare nu a permis mireșii sale să-și schimbe portul în port românesc, ci a poftit să se îmbrace și mai departe în nemțește cu haine cumpărate tot din șatră.

Când oamenii priviau ciudat la ei cum umblă un țeran român cu o nemeșoane, Todor cugeta că toată lumea îl admiră și îi invidiază soartea, avuția și nevasta.

Se înșela Todor; lumea afla nepotrivită această asemănare, era tocmai ca-și-când berbecul s'ar preumbla cu capra.

(Va urma).

fectele și remediile sale. — 17. Raport despre starea bibliotecii. — 18. Raportul controlorului. — 19. Protocolul comisiunii de trei despre însemnarea acestor trei rapoarte. — 20. Proiect de statut pentru societăți populare de ajutorare. — 21. Protocol de restaurare.

Și numai din acest conspect se poate vedea lucrarea cea mare ce o săvârșește numita Reuniune învățătorească. În cele 7 desp. se țin conferențe învățătorești la care poporul încă ia parte. Disertațiile învățătorești cari s'au cetit în diferitele adunări, au avut darul de a deștepta interesarea poporului dela sate, ear' din protocol reese că Reuniunea a alcătuit niște statute pentru bănci populare de păstrare și ajutorare, ear' membrii Reuniunii vor fi îndatorați să pună la cale întemeierea acestor fel de bănci în satele în care se află. Nu mai puțină laudă învrednicește numita Reuniune și pentru propaganda ce o face pentru a se întemeia societăți de stupari. Însăși Reuniunea a întemeiat o astfel de însoțire cu membrii ei. Reuniunea învăț. numără 241 membri, toți învățători confesionali de legea răsăriteană. În fruntea lor stă harnicul profesor Teodor Ceonța, care e sufletul tuturor lucrărilor bune ce Reuniunea pune la cale.

Ne bucurăm din suflet când vedem aceste progrese realizate de peste Carpați, căci acolo împrejurările sunt mai grele ca la noi. Cei-ce voesc să cunoască de aproape lucrurile, să-și procure dela »Tipografia diecesană« din Arad, Ungaria, »Protocolul Reuniunii«, care pentru România nu costă decât 65 bani. În el vor afla nu numai lucrări pedagogice de valoare, dar' și un frumos apel la învățătorime, un clasic »cuvânt« de deschidere, rostit de președintele Ceonța, precum și formularea de statute, cari se pot aplica și în comunele noastre dela țeară.

## Glumă ilustrată.



**Bărbatul.** (Boltaș jidan, îmbrăcat de sərbătoare). Un lucru rău spune iu la tine, Rebeca. Vecinul nostru, badea Șofron, deschide boltă în zilele aceste și omenii au hotărât azi, să chimpere numai de la el...

**Rebeca.** (Amețind). Ah! vai mir, ce vom face noi, Șmüle?...

**Șmüle.** Ce să facem? Vom merge cu bolta în alt sat, unde încă nu s'or deșteptat hoții de Rumuni...



## CRONICĂ.

**Comisar consistorial** pentru conducerea actului alegerii de protopresbiter al tractului Seliște a fost numit în ședința consistorului de alaltăieri P. C. Sa archimandritul Dr. *Ilarion Pușcariu*.

**Distincție meritată.** Aflăm că Sf. Sa părintele protopresbiter *Simion Popescu*, este numit profesor la *seminarul pedagogic universitar din București*. Totodată înregistrăm cu plăcere, că Sfinția Sa părintele protopresbiter, unul din cei mai distinși scriitori în literatura noastră bisericească, a fost decorat de M. Sa Regele Carol cu ordinul »*Răsplata muncii*«.

**Conferențele învățătoarești.** Învățătorii gr.-or. din protopopiatele Făgăraș, Cohalm și Agnita sunt convocați la conferința învățătoarească ce se va ține la 21 Octomvrie st. v. în școala din Făgăraș.

— Învățătorii gr.-or. din protopopiatele Turda și Cluj sunt convocați la conferința învățătoarească ce se va ține la 21 Oct. st. v. (3 Nov.) în școala din *Apahida*.

— Învățătorii gr.-or. din prot. Dej, Cetatea-de-Baltă, Solnoc și Unguraș, sunt conchemați în conferință pe ziua de 21 Oct. st. v. în Dej.

— Învățătorii gr.-or. din cercul Sebeșului sunt convocați la același dat în școala gr.-or. din Sebeșul-săsesc. Cei din protopopiatele Cămpeni, Abrud și Lupșa sunt convocați tot la același dat în școala gr.-or. din Cămpeni.

**Trei telegrame.** Dl. *P. P. Carp*, ministrul-president român, a adresat Marți, 16 Octomvrie, la Sinaia, următoarea telegramă A. S. R. Principelui Carol, cu prilejul aniversării nașterii Alteței Sale:

*Alteței Sale Regale  
Principelui Carol*

*Castelul Peleş.*

Consiliul de miniștri vă urează pentru ziua de astăzi cel mai strălucit viitor; să dea Domnul să continuați cu tărie și noroc exemplele date de Capul dinastiei.

La telegrama aceasta de felicitare A. S. R. Principele Carol a răspuns următoarele:

*Dlui Carp, ministru-președinte  
București.*

Vă mulțumesc pentru bunele urări.  
*Carol.*

Ear' A. S. R. Principele Ferdinand a adresat dlui Carp separat telegrama următoare:

*Dlui prim-ministru Carp  
București.*

Urările așa de călduroase ce ați adus în numele consiliului de miniștri fiului Nostru, adânc Ne-au mișcat. Dovezile de iubire ce am primit sunt un îndemn puternic pentru Noi de a sădi în inima lui virtuțile cari, mai târziu, îl vor conduce prin luptele vieții și îl vor îndemna mai târziu să urmeze exemplul dat de preaiubitul nostru unchiu.

*Ferdinand.*

Esposiția din Paris, după-cum se telegrafează se va închide oficial la 5 Noemvrie st. n.

**Necrolog.** Cuprinși de cea mai simțită durere vestim pe această cale, că fiica respective sora noastră mult iubită *Alexandrina Schmid* născ. *Cunțanu*, în urma unui morb grav și îndelungat, în anul al 28-lea al etății și al 4-lea al fericitei ei căsătorii, împărtășită cu sfânta cuminecătură, la 8/21 Octomvrie a. c. a adormit în Domnul încunjurată de neconsolabilul ei soț *Ioan Artur Schmid*, de micii ei copii *Demetriu, Antoniu* și *Lavinia-Alexandrina*, de iubita ei soră *Elena Cunțanu* și de rudenile ei aflătoare în Berlin.

*Vecinică odihnă sufletului ei curat și binecuvântată fie amintirea ei!*  
Sibiu, 9/22 Oct. 1900.

*Jalnica familie.*

— *George Belissimus*, fost învățător și timp îndelungat și director al școalelor elementare române din Brașov, a răposat, în etate de 72 ani. În-mormântarea se va face Duminecă.

✓ **Din Munții-Apuseni** ni-se scriu următoarele: O mișcare s'a pornit prin munții nostri în timpul din urmă, a cărei izvor în curând se va și comunica. Vorba e să se ceară gimnasiu inferior de stat în Abrud. La opera aceasta s'au invitat (?) comunele românești din munți, provocate fiind antistiile acelora să convoace reprezentanțele și să aleagă câte 2 deputați, ca să se compună astfel o deputație către ministrul de culte. Avis deci reprezentanțelor românești din munți!

*M.*

✓ **La „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”** s'au inseris ca noi membri ordinari: *Ioan Mărginean*, sodal lăcătar, *Iacob Cărătuș*, *Ioan Cotoiu*, sod. măsari, *Oprea Peligrad*, sod. curelar, *George Drâmborian*, sod. lăcătar, *Vas. Oprea*, sod. cism., *Arthur Frodl*, cul-tip., *Ioan Petrașcu*, sod. croitor, *Ioan Receanu*, sod. pant., *Augustin Șuluțiu*, sod. pant.

**Procesul monstru al lui T. Câmpean**, fost capelan în *Prigor* s'a sfârșit definitiv. Judecat de tribunal la 10 ani închisoare și 10 ani pierdere de oficiu, Câmpean a recurat la tabla reg. și la Curie. Ambe instanțele au aprobat pedeapsa dictată. Curia a considerat ca espiată cei 3 ani din închisoarea preventivă.

**Notar public în Mociu.** Ministrul de justiție va deschide în *Mociu* (pe Câmpie) oficiu de notar public, cu începerea dela 1 Ianuarie. Până atunci cercul jud. al Mociului aparține cu agențele de notar public la Cluj.

**Asentările.** Magistratul orașului Sibiu comunică următoarele: Obligații la asentări născuți în anii 1880, 1879 și 1878 (clasa I. II. și III.) și aparținători la Sibiu sunt obligați ca în *decursul lunii Noemvrie* a. c. să se prezente cu documentul de cetățean în cancelaria viconotarului *C. Jekelius*, înainte de amezi. Rugările pentru legalele favoruri amintite în §. 31—34 a legii de apărare sunt a se înainta în decursul lunii Ianuarie și Februarie sau cel mult în ziua asentării ordinare.

Tinerii născuți afară de Sibiu au să se prezente tot la același oficiu și termin, în decursul lunii Noemvrie.

**Hymen.** *Mărioara Truța* și *Candina C. Suci*, își sërbează cununia Duminecă, în 15/28 Octomvrie 1900, la 11 ore a. m., în biserica ortodoxă română din Mihalț.

— *Ioan Crișan*, teolog absolut și *Aurelia Chiciudean* (Tiagul-mare) își sërbează cununia Duminecă, în 28 Octomvrie st. n. a. c., la 3 ore p. m., în biserica gr.-cat. din Tiagul-mare.

**Dela Ligă.** Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor aduce la cunoștința membrilor sei, precum și celor cari poartă un interes acestei instituțiuni naționale, că și-a mutat birourile sale din strada Nouă, în calea Victoriei nrul 122, lângă biserica Albă.

**Atentat contra Țarului.** Din *Londra* se telegrafează, că poliția din *Sebastopol* a descoperit un groaznic atentat, îndreptat în contra Țarului și a familiei sale. Țarul avea să meargă din Spala la Livadia. Între aceste două orașe, calea ferată trece prin mai multe tunele. În unul din aceste tunele este aplicată o țevă groasă — ca să impedeze umezeala tunelului. Înainte cu 14 zile de călătoria Țarului, un *tinăr universitar din Moscova*, zile de-arindul tot răscolea pământul și jurul țevii din tunel. Surprins odată de poliție, a luat-o la fugă. A fost însă urmărit și prins. Poliția a descoperit că țevă tunelului — în lungime de 1/2 metru — era indesuită cu materii explosive. Atentatorul voia să arunce în aer trenul și tunelul întreg, în timpul când Țarul va fi în tren. În urma arăstării studentului surprins la tunel, s'a început o groaznică goană în toată Rusia. Unii cred că atentatul acesta a fost plănuțit tot de aceiași anarhiști cari au sêvirșit și planul dela Monza, când au trimis pe Bressi, să asasineze pe regele Umberto.

**Regele Sêrbiei**, de când s'a căsătorit e marinos din cale afară. Mereu agrățiază și micșorează pedepsele condamnaților politici și ordinari. Acum se telegrafează din Belgrad, că a agrățiat pe 2 redactori dela *Male Novine* pedepsiți unul cu 10 ani, celalalt cu 5 ani închisoare pentru lesa majestate.

**Boalele în China.** Din China vine știrea că numeroase boale bântuie în trupele germane; sunt în toate zilele câte doi, trei morți.

**Avis pentru domnii învățători.** Aduc la cunoștința domnilor învățători români, că se află sub tipar și în curând va apăre *Geografia* pentru școalele populare române de *Nicolau Pop*, fost conector la gimnasiul român din Brașov, în *edițiunea a noua*, cu multe ilustrațiuni, *harte* și cu *harta Ungariei colorată*, îndreptată și potrivită celui *mai nou plan ministerial* de învățământ. Cartea aceasta se poate procura încă de acum la subscribul, precum și la toate librăriile.

La 10 exemplare se dă unul pe deasupra gratis. *H. Zeidner*, editor de cărți școlare în Brașov.

**Krüger.** Guvernul belgian a comunicat legațiunii din Transvaal, că nu i-ar conveni ca Krüger să se adăpostească timp mai îndelungat pe pământ belgian, și asta pentru faptul, că se ține că se vor înscena mari demonstrații anti-engleze. Legațiunea a liniștit guvernul spunându-i, că de data aceasta Krüger numai va trece, dar' nu se va oprî în Belgia.

**Linia Rusciuc-Tirnova.** Duminecă după amezi a avut loc la gara din Tirnova în Bulgaria inaugurarea solemnă a noiei linii Rusciuc-Tirnova. Erau de față miniștrii, președintele sobraniei și mai mulți deputați, precum și principele Ferdinand.

**A doua roadă.** Din *Oradea-mare* se scrie că în grădina proprietarului *Bartha László*, un măr bătrân a înflorit și acum are mere frumoase. Se înțelege că roadă aceasta este a doua în anul acesta. Lumea merge cu grămada, să vadă acest joc rar al naturii.

**Invătători de mare folos.** În numărul de azi începem publicarea unui articol de mare folos pentru oamenii noștri dela țeară: *Despre licitații*. Articolul e scris de vrednicul tinăr *Dr. Valer Moldovan*, candidat de avocat, care ne-a promis, că va mai scrie asemenea articoli despre legi etc. și care e vrednic de toată lauda pentru bunele învățături ce le dă țăranilor noștri prin *»Foaia Poporului«*.

Dela „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”. La fondul pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, au contribuit cu câte 20 bani următorii: Nicolae Todoran, protopop, Isabela Todoran, protopopeasă, Eugen, Romul, Ionel și Mărioara Todoran, Ioan Bercan, preot, Maria Bercan, preoteasă, Melania Bercan, Ieremie Bucșa, preot, Reveca Bucșa, preoteasă, Nicolae Bratu, cul-tip., Nicolae Vidrighin, comerciant, George Sêrbu, lăcătar, Alexandru Nemeș, faur, Stefan Duca, Aurel Sandi, Ioan Apolzan, culegători tip., Iacob Cărătuș, sodal măsar, Ilie Simtion, sodal pant, Petru Bărac, sod. morar, David Chiujde, preot, Anastasia Chiujde, preoteasă, N. N., A. B. H., Y., Z. Z.

**Taur sălbăticit.** Din comuna *Vestem*, lângă Sibiu, ni-se împărtășește, că Marți seara, când ciurda se reintorcea în sat, taurul Pinzgau s'a infuriat și a început să alerge și să răcnească prin comună. Mai mulți săteni 'i-au eșit în cale să-l domolească. Taurul însă n'a voit să știe nimic de toate aceste și se arunca asupra celor-ce-i ieșiau în cale. Pe țăranul *Ioan Ogreaan* atât de mult 'l-a călcat în picioare și 'l-a împuns, până-când nenorocitul 'și-a dat sufletul. A mai rănit grav și pe țăranul *George Muntean*.

**Pentru necredință.** Elena *Micheli*, servitoare în Neoplanta s'a îndrăgostit fără hotar de calfa de măsar *George Stutz*. Lui *George* încă-i plăcea de Elena, dar' pentru aceea n'a pregetat ca la un »bal« să sărute și pe altă fată, și încă în toiul jocului. Cum a văzut Elena, că *George* își dă gura împrumut și la altele, a cuprins o furie atât de mare, încât momentan 'i-a aplicat în public o palmă necredinciosului drăguț. A doua zi însă când s'a întâlnit cu el 'l-a rugat de iertare; îi părea rău de ce a făcut. Palmuitul drăguț însă n'a voit nici să stea cu ea de vorbă. Refuzul acesta așa de mult a infuriat pe îndrăgostita Elenă, încât s'a repezit cu un cuțit la *George* și 'l-a străpuns de moarte. Și acum: *George* zace în mormânt și Elena plânge în închisoare.

**Din locotenent — musicant.** Locotenentul de honvezi *Zöldy János* atât de mult s'a fermecat de traiul nocturn al Țiganilor din cafenea, încât a părăsit lucitoarea sabie și gallonatele îmbrăcăminte honvezești, ca să iee arcușul făuritor de mândre melodii. Și acum fostul locotenent, botezat cu numele *Marcezi*, trage cu arcușul prin cele cafele în mijlocul unui taraf de Țigani ungurești.

**Economisările regelui Italiei.** Tinărul rege al Italiei s'a pus serios pe muncă. Face regulă în toate — chiar și în gospodăria curții. Regele 'și-a propus să facă cele mai mari cruțări în gospodăria curții. De curând a dimis o sumă de servitori superflui; a vândut caii ce erau de prisos; a închiriat multe castele regale, ba unele le-a și vândut. Toate acestea se zice că le face, pentru-ca în curând să poată face națiunii sale bucuria prin faptul, că *abzice de o parte a listei civile*. Vrednic domnitor!

**Sămânță de măr și de păr caută un cetitor al foii noastre.** Cine are spre vânzare, binevoiască a înștiința la »Foaia Poporului«, împreună cu prețul.

**Frumseță scump plătită.** Femeile parisene sânt în stare să jertfească sume teribile și să se supună la operații chinuitoare, numai să-și câștige fețe frumoase și atrăgătoare. Din sumedeniile de mijloace pentru înfrumșetarea feții, amintim unul ca exemplu clasic: Cura de înfrumșetare se începe cu legarea capului, nu cumva să ajungă ușoare la părul clientelei. Apoi clienta e îmbrăcată în un mare halat și capul 'i-se pune în vapor, ca bine să-și asude fața. După aceea se șterge bine și 'i-se unge fața cu crême; apoi se massează. Se freacă apoi cu făină de grâu, din nou se massează, se presează cu pudră de orez și la sfârșit se perie genele și sprâncenele. O astfel de curioasă operație costă sute de franci. Scumpă, dar' face pentru femei!

**Christache Ciolac, vestitul lăutar român dela restaurantul românesc dela espoziția din Paris** a fost decorat cu înalta distincțiune artistică *»Palmele academice«* — pentru artisticele execuții a neîntrecutelor noastre cântări naționale.

**Pentru o blondină.** Interesantă și caracteristică întâmplare a avut loc în orașul *Pana* din statul *Ilionis*, în America. O prea frumoasă și bogată blondină din *Boston* a mers la rudenii în *Pana*. Doi tineri, atât 'i-au umblat în călcăie până s'au îndrăgostit tun. Frumoasa blondină a simulat iubirea față de amândoi tinerii. Când a ajuns însă lucrul până la cererea în căsătorie blondina ca să scape din încurcătură a dat ambilor pețitori rendez vous în același loc și în același timp. Când contrarii se aflau față în față, blondina a spus că de oare-ce numai pe unul îl poate primi ca soț și de oare-ce pe amândoi îi are dragi, soarta să decidă, care să-și fie mire. Pețitorii să se iee la bătaie și care va fi învingător, acela îi va fi mire. Unul dintre pețitori n'a mai așteptat multă rugare. A tras un glonț de revolver adversarului său. Șireata blondină întru atât s'a spăriat, încât a luat-o la fugă și până în *Boston* nu s'a mai oprit. Ucigașul, asemenea 'și-a pierdut urma, și acum frumoasa blondină suspină, părăsită fiind de ambii adoratori.

**Bijuteriile Linei.** Ancheta făcută de poliția de siguranță în afacerea furtului bijuteriilor d-nei *Lina Lăzărescu* din *București*, despre care am scris și noi, a descoperit că, dela *Viena*, hoțul *Moscovici* a trimis părinților lui o scrisoare în care zicea că se omoară și să 'i-se iee cuțărul în care lăsase ciasul său de aur, un ac de cravată tot de aur, precum și hainele sale. Acul și ciasul să fie date unui frate al său, ear' hainele la săraci. Prin acestea, pungașul făcea să se crează în primul moment că în adevăr s'a aruncat în *Dunăre*.

Deasemenea el a mai trimis tatălui său și suma de 10 fl. Prin aceasta pungașul făcea să se înlătore ori-ce bănuială și chiar să scape de urmărire până în America, în cazul când s'ar fi descoperit mai curând furtul bijuteriilor d-nei *Lina*.

Actele dresate de poliția de siguranță au fost înaintate parchetului, împreună cu fotografia pungașului.

**Antichități romane.** În *Bosco-Reale* (Italia), pe moșia familiei *Presco* făcându-se niște săpături, s'au găsit niște antichități romane de o foarte mare valoare: O clădire mare, împodobită cu 700 frăse admirabile. Se zice, că clădirea este mai veche decât orașul

*Pompeii*. Împăratul Germaniei a oferit suma de 2 mil. și jumătate mărci pentru fresce, intervenind în același timp pe lângă regele Italiei să-și înlesnească cumpărarea lor, de oare-ce legile Italiei interzic înstrăinarea din țeară a obiectelor antice de valoare. *Presco*, proprietarul moșiei unde s'au găsit minunatele fresce, a și plecat la *Berlin* spre a încheia contractul de vânzare.

**Jidanii în școale.** Conform unei statistice oficiale numărul copiilor de *Jidan*, cari au cercetat școalele medii din țeară, se urcă la cifra de 12.779. În comparație cu numărul copiilor de alte confesiuni, numai școlarii catolici îi întrec în număr pe *Jidani*. Când te gândești, că din elevii acestia să cresc tot atâția geșeftari, ce se îngrașă pe socoteala cetățenilor creștini — te cuprinde frica de viitorul sêrmanei noastre țeri.

**Asigurare contra războiului.** În statul *Michigan* din America s'a alcătuit o societate de asigurare cu scopul ca să asigure popoare întregi contra războiului. Printre fundatorii acestei curioase societăți, se află bărbați de netăgăduită valoare, cum este: senatorul *Bursov*, unul din cei mai renumiți avocați americani, deputatul *Hamilton*, *Perry* etc. Acțiunea societății se estinde peste întreaga lume; în fiecare stat se vor vinde acții în valoare de câte un dolar. Fundatorii cred că în fiecare stat vor fi atâția acționari, încât guvernul va fi silit să asigure țeara. Asigurații vor plăti anumite cote anuale, după care vor primi dividende. Dacă între două state se ivește conflict, o judecătorie va cere aplanarea lui. În cas când nu va succede și se va începe războiul, societatea va plăti statului atacat, suma asigurată. Statul care atacă nu primește nimic dela societate. — Curată idee americană!

**Costume naționale femeiești licitate.** La gara din *Brașov*, — scrie *»Gaz. Trans.«*, — au fost vândute prin licitație mai multe costume naționale române femeiești cu totul noue, foarte fin lucrate și de o execuțiune escelentă. Printre aceste: cămăși, șorturi, pieptare cusute în gaetan și fir etc. Costumele licitate se află acum în posesiunea dlui *Dumitru Lupan*, în Scheiul *Brașovului*. Proveniența lor nu este cunoscută și probabil, că ele sau că au fost pierdute de cineva și s'au aflat în vre-un vagon în gara din *Brașov*, sau, că fiind trimise din România la adresă greșită, — căci ca să fi fost confiscate mai greu se poate admite în cazul de față, — au fost returnate, unde după oare-care timp s'au și vândut prin licitare. Posesorul actual al costumelor face cunoscut aceasta cu scop, de a se afla adevăratul lor proprietar.

**Balonul lui Zeppelin.** Din *Friedrichshafen* se telegrafează, că contele *Zeppelin* a făcut zilele acestea și a treia încercare cu balonul său. Despre rezultat se anunță următoarele: A treia urcare a balonului, în care era contele *Zeppelin*, locotenentul *Vaugh* și savantul călător *Eugen Wolf*, s'a început în timp ploios, dar' liniștit, fără vânt. Balonul s'a urcat la înălțime de 250 metri și la depărtare ca de vre-un kilometru dela uscat a început a se învîrți în diferite direcții, în sus și în jos, percurgându-și calea cu cel mai bun succes. După-ce s'a îndreptat spre țărmlu elvețian și s'a urcat la o înălțime de 400 metri, balonul s'a întors înapoi cu câțiva metri în apropiere de clădirea *Menzell*, unde apoi s'a coborât încet deasupra apei și la orele 5 și 25 minute a ajuns norocos la locul de unde a plecat. Experimentul a fost privit dela început până la sfârșit și de părechea regală, care se afla pe un vapor din apropiere.

**Soldat esecutat.** Se telegrafează din Theresienstadt (Austria), că Wohl-schläger, călăul din Praga a esecutat Luni dimineața în curtea casarmei de acolo pe soldatul Kolan din regim. 91. Kolan voind să impuște pe caporalul seu a impușcat pe un camarad și pe altul l-a rănit greu.

Cu numai 4 coroane se poate câștiga 200.000 coroane. Deosebit de favorabile șanse de câștig oferă losurile *nouei loterii de stat*, concesionată de Majestatea Sa, — de oare-ce deodată se vor sorta 18.122 câștiguri în sumă de 418.640 coroane — bani gata. Câștigul principal 200.000 coroane. Garanță de stat. De oare-ce aceste losuri de câte 4 coroane ușor pot să se treacă, este de recomandat să fie comandate cât d-sea grabă și cel mult în 8 zile la cade în schimb națională — societate pe acții (Budapesta boulevardul Gizela, palatul Haas). La susamintita casă de schimb sînt de vînzare cu prețuri originale și losuri de ale loteriei de clasă. Amintim că susnumita casă este cea mai mare casă pentru vînzarea de losuri în toată țeara. Cumpărătorilor de losuri li-se dă cea mai mare siguranță și cele mai estinse favoruri.

**Peste durerile de cap trec oam-nii cu voe bună și umor.** Mult timp însă aceasta nu poate dura, indeosebi când e vorba de dureri reumatice, ghicht și boale de nervi. Ni-se atrage deci atențiunea asupra unui mijloc și asupra acestor dureri, care ni se pare vrednic a fi recomandat. Acesta e fluidul preparat de farmacistul și furnisorul de curte Ioan Francisc Kwizda în Korneuburg lângă Viena, și e dovedit ca bun mijloc dietetic și contra scrintiturilor, înțepe-

nirea vinelor și musculaturii, frînturilor, sgârceiurilor, apoi la întărirea prealabilă și după strapăte mari, marșuri lungi, etc. Numeroase atestate despre efectul preparatului stau la dispoziția interesă-ților. Detaluri pe pagina a patra.

**POSTA REDACȚIUNII.**

*Abonent. nr. 4533.* Călindare spre vedere nu putem trimite. Trimite d-ta 46 bani (23 cr) prețul unui esemplar și după aceea vei comanda câte vrei.

*Turda.* Ți-am trimis azi un esemplar de statute de aici. Adresează-te și la cele-lalte reuniuni de cântări. Ele se află înșirate în »Călindarul Poporului« pe anul 1901.

*Monor.* Nu știm unde este astfel de sēm-entă, dar dăm azi o cronică, poate vom afla.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

**Dr. VUIA**  
reîntors din Baile-Herculane și-a reluat practica medicală în  
**Arad, strada Sina nr. 1<sup>b</sup>**  
[53] 3 3

8 medalii de aur.  
19 medalii de argint.

**Fluidul lui**  
Marca șerpe.

Dovedit de mult timp ca mijloc bun cosmetic (*frecare*) pentru întărirea vinelor și muschilor corpului omenesc.

Prețul:  
**1/1 flacon cor. 2.—**

Veritabil numai cu marca de mai sus se capătă în toate farmaciile (drogueriile.  
[32] 6—15  
**Farmacia cercuală, Korneuburg lângă Viena.**



8 medalii de aur.  
19 medalii de argint

**Kwizda.**  
Fluidul turiștilor

Folosit cu succes la întărirea și recâștigarea forțelor după ture mari din partea turiștilor, bicicliștilor și călăreților.

Prețul:  
**1/2 flacon cor. 1.20**

Marca de text, eticheta și embalagiul scuite prin lege.

**Magazin de fabrică**  
**de oroloage, juvele, tot felul de articole de aur și argint,**  
**JULIUS ERÖS**  
Strada Cisnădiei nr. 3. Sibiu. Strada Cisnădiei nr. 3.  
(Edificiul „Transilvania“).

Fiecare obiect de aur sau de argint e examinat și probat din ofioliu și pe fiecare bucată se poate vedea exact proba oficioasă (marca oficioasă); eu garantez în scris pe doi ani pentru mersul bun al oroloagelor mele. Toate comenzile le efectueșco imediat, pe lângă rambursă sau trimitere anticipativă a prețului, cu îngrijire.

**Reparaturi de tot soiul se eșcoată bine și conștiențios.**



Nr. 1.  
Orologiu de argint remon-toir, pentru dame; 30 mm. diametru, cu capac de argint, calitate bună fl. 6.75, cu cerc de aur fl. 7.50, de oțel negru oxidat fl. 6.50.



Nr. 2.  
Orologiu anker-remon. de argint, 50 mm. diametru, cu capac dublu, toc guiloșat ori gravat, 3 capace de argint, 5 rubine, sorte tari, I. fină »Uraniawerk« 15 rubine, fl. 12.50.



Nr. 3.  
Orologiu cilindru-rem. de argint, 48 mm. diametru, cu placă de cifre în email albă ori colorată cu toartă ovală, arătător de secunda, construcție bună solidă, fl. 6.75.



Nr. 4.  
Orologiu cil.-rem de argint, 48 mm. diametru, cu capac dublu, în toc gravat frumos, sorte tari, I. fabricat fin fl. 8.75.



Nr. 5.  
Orologiu anker-remon. de argint, 50 mm. diametru, capac dublu, 3 capace de argint, 15 rubine, cu cerc de aur, fabricat fin, din sorte mai tari fl. 11.50, cu construcție cil.-rem. fl. 9.50.



Nr. 6.  
Orologiu de dame, rem., de aur de 14 carate, 30 mm. dia-metru, capac dublu, I. calitate, guiloșat ori gravat fl. 25.—, în toc de argint fl. 11.50.



Nr. 7.  
Orologiu cilindru-rem. de argint nou, 45 mm. dia-metru, luciu ori gravat, în formă ovală, arătător de secunda, cu placă de cifre albă, emailată, I. calitate, fl. 4.50, cu capac dublu fl. 5.80. Lanțuri de alik-el cu compas ori eșcoșă 30, 40, 50, 60 cr.

Prospecte bogat ilustrate gratis și franco. Spedări cu rambursă ori pe lângă trimiterea înainte a prețului.  
Marce postale din toate țerile în plată.

[44] 46—52

În negustoria mixtă și de modă  
a subscrișului este loc de

## 2 învătăcei

de Român în etate de 14—15 ani  
cu pregătirea școlară necesară.

[54] 2-3      Cu toată stima

**George Ivașcu,**  
comerciant în Abrud.

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

# Călințarul Poporului

pe anul comun

1901.



Prețul 40 bani + 10 bani porto.

Venzătorilor li-se da rabat envenit

# Kathreiner

e veritabil numai în cunoscutele

## Pachete-Kathreiner!

Nici odată însă deschis ori în pachete imitate  
cu scopul de ale reduce.

**Cafeaua de malată Kneipp a lui Kathreiner**  
este cel mai gustos, unic sănătos și tot odată  
cel mai ieftin surogat la cafeaua de boane.

**Cafeaua de malată Kneipp a lui Kathreiner**  
se bea în sute de mii de familii cu plăcere și  
succes crescând.

**Cafeaua de malată Kneipp a lui Kathreiner**  
suplinește în modul cel mai bun cafeaua de  
boana acolo, unde din considerații sanitare  
aceasta e oprita de medici.

E. rumänisch IIIb.

[1] 8-10



## Fabrică de casse.

Subscrișul îmi iau voie a face atent p. t. pu-  
blicul meu la

### cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse  
numai din material bun și tare. De aceea rog cu  
deosebire on. public, care caută casse, să binevoască  
a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și  
măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-  
afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în co-  
merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după  
măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-  
terate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

**Gustav Moess,** [8] 44—  
fabrică de casse în Sibiu,  
strada Poplăcii-mare Nr. 8.